

NOTAT

Til: Regionsrådet

Orientering om regeringens udspil til uddannelsesreform - ungdomsuddannelserne

Regeringen præsenterede den 8. oktober 2024 udspil til uddannelsesreform "[Forberedt på fremtiden V – Flere i gymnasiet](#)". Dette notat gennemgår udspillet til reform af ungdomsuddannelser.

Reformudspillet for ungdomsuddannelserne kommer på baggrund af, at tilgangen til de gymnasiale uddannelser i de seneste år har været stigende. I Region Hovedstaden valgte 75% af de unge i 2024 en gymnasial uddannelse direkte efter grundskolen. Tilgangen til erhvervsuddannelserne har ligget på ca. 13%.

Hidtil har karakterkravet til de treårige gymnasiale uddannelser været på 5,0, og elever med et gennemsnit herunder kunne således ikke vælge en gymnasial uddannelse, medmindre de fik adgang via en optagelsesprøve. For hf er adgangskravet 4,0.

Herudover har udspillet fokus på at mindske skellet mellem de boglige gymnasiale uddannelser og de praktiske erhvervsuddannelser, og sikre et tilbud til de unge, som gerne vil gå gymnasievejen, men med et mere praktisk fokus.

Ny uddannelsesstruktur for ungdomsuddannelser

Alle unge, som har bestået folkeskolens afgangseksamen for 9. klasse vil få mulighed for at gå på gymnasiet. Der bliver tre forskellige gymnasiale uddannelser: stx, hhx og epx. Htx forventes helt eller delvist integreret i stx. Det kan på landsplan give op mod 11.500 flere unge adgang til en gymnasieuddannelse.

Det primære greb i udspillet er at lancere epx, som er en toårig gymnasial uddannelse, som på uddannelsens andet år giver mulighed for at vælge enten en erhvervsforberedende eller en studieforberedende linje. Epx fører primært til de erhvervs- og professionsrettede uddannelser (fx de faglærte kompetencer og kompetencer til velfærdssektoren) og vil give adgang til alle erhvervsuddannelser og erhvervsakademiuddannelser og visse professionsuddannel-

ser. Det er muligt at tage en etårig overbygning og få adgang til korte og mellem lange videregående uddannelser, evt. suppleret med fagpakker, der giver adgang til universitetet.

De tre gymnasiale uddannelser

Langt flere unge vil komme til at gå på gymnasiet, som kommer til at rumme stx, hhx og epx. Alle unge, som består 9. klasse, vil få adgang til en af de tre gymnasiale uddannelser. Htx integreres i stx. Eux og grundforløb 1 integreres i epx. Hf bortfalder. De tre gymnasiale uddannelser (stx, hhx, epx) kan placeres på gymnasier og erhvervsskoler, hvorved flere unge vil få et uddannelses-tilbud tæt på hvor de bor.

Adgangskrav

For at komme på epx, skal man have bestået folkeskolens afgangseksamen for 9. klasse. For at komme på stx eller hhx, skal man have et gennemsnit på 6,0 (dog med mulighed for optagelsesprøve mm). Hvis man ikke har bestået folkeskolens afgangseksamen, får man retskrav på at komme på FGU (forberedende grunduddannelse).

10. klasse

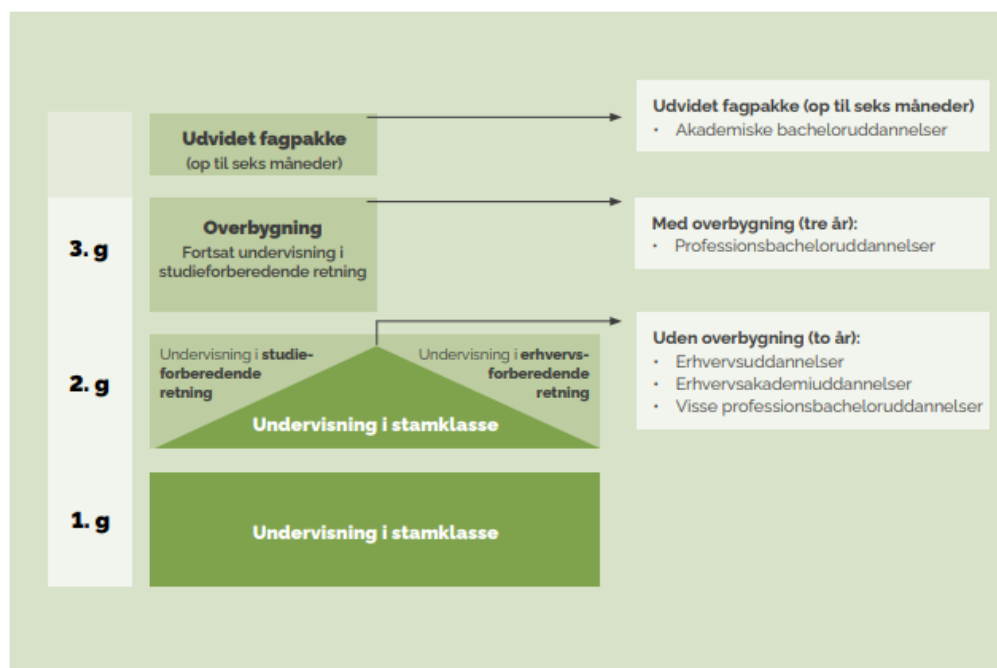
Den kommunale 10. klasse nedlægges (og integreres i epx), mens 10. klasse på efterskoler bevares (med øgede tilskudsmuligheder). På efterskole kan elever dog ikke forbedre deres 9. classes gennemsnit, men hvis eleven ikke har bestået 9. klasse, kan der aflægges en prøve, som giver adgang til en gymnasieuddannelse.

EUD

Det vil fortsat være muligt for unge med en uddannelsesaftale at komme direkte på eud efter grundskolen. Den voksne målgruppe vil ligeledes have mulighed for at starte direkte på eud, uden først at tage epx.

Figur 10

Illustrativt eksempel på opbygning af epX og adgang til videregående uddannelser

Uddannelsesdækning

Der lægges op til, at institutioner, afdelinger og uddannelsesudbud opdeles og fusioneres til større enheder for at understøtte et bæredygtigt elevgrundlag og et socialt attraktivt ungemiljø, idet tilbuddene samles inden for samme by.

Epx vil blandt andet blive udbudt på erhvervsskoler og gymnasier. Skoler, som i dag udbyder hhx, htx og eud har overordnet de mest egnede rammer til at rumme epX med værksteder, faglokaler, simulationsrum, mv, men epX kan også placeres sammen med stx.

Den konkrete institutionsplacering vil blive fastlagt senere.

Med en ny ungdomsuddannelse og en samling af uddannelserne på færre institutioner, er det ambitionen, at langt de fleste unge fremover vil få mulighed for at gå på institutioner med en attraktiv størrelse, hvilket vil give flere elever og kunne styrke af ungemiljøet på skolen. Særligt for de elever, som i dag vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen.

Uden institutionstilpasninger vil elevgrundlaget på en del institutioner være udfordret i 2035 på grund af faldende ungdomsårgange. For at understøtte et bredt geografisk udbud af hhx, stx og epX lægges der op til, at der - ud over at samle institutioner - afsættes finansiering til at understøtte uddannelsesinstitutioner og uddannelsesudbud i nogle af de mindre byer, som forventeligt vil have et lavt elevgrundlag.

Der kan også sikres en balanceret elevsammensætning på stx, hhx og epX. Derfor skal der udvikles en konkret elevfordelingsmodel, som tilpasser elevsammensætningen i de få områder, der oplever faglige, pædagogiske eller sociale udfordringer.

Regionens rolle

Det fremgår ikke af udspillet, hvad regionernes rolle fremover vil være, men der er dog nævnt, at der skal udvikles en konkret elevfordelingsmodel, som tilpasser elevsammensætningen i de få områder, der oplever faglige, pædagogiske eller sociale udfordringer. Elevfordelingsopgaven i forhold til andre gymnasiale uddannelser er i dag regionernes ansvar.

Administrationens vurdering

Der positivt, at der nu tages livtag med de store udfordringer, vores ungdomsuddannelsessystem giver. Vi har i hovedstaden en udtalt mangel på faglærte og velfærdssuddannede, og vi har samtidig for mange unge, der ikke får hverken en uddannelse eller et job.

I dag vælger unge i høj grad gymnasiet, fordi ungdomsmiljøet der er stærkt. Med udspillet vil man samle de forskellige uddannelser under ét tag og dermed får endnu flere unge mulighed for at være en del af det attraktive ungdomsmiljø, som vi ser på gymnasierne.

Vi ved, at afstand har betydning for, hvilken uddannelse de unge vælger. Derfor bliver det en målsætning for os i regionen, at vi i vores elevfordeling kan være med til at sikre, at ungdomsuddannelserne kommer til at ligge i nærheden af, hvor de unge bor.

Det er en bekymring, om det faglige niveau for de unge, som søger mod professionsuddannelserne, kan sikres, hvis de kan søge ind allerede efter 2 år.

Vi står som region klar til at understøtte det færdige resultat. Reformen skal blive en succes for de unge - og det vil vi gerne støtte op om. Regionen har foruden den eksisterende opgave på elevfordeling og kapacitet en oplagt rolle i forbindelse med etablering af uddannelserne, herunder udpegning af institutioner og facilitering af samarbejde mellem institutioner.

Mere information

På Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside ligger der hhv.

- Det samlede reformudspil
- Faktaark om Fremtidens gymnasium
- Faktaark om EpX – et erhvervs- og professionsrettet gymnasium

Link: <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2024/okt/241008-stort-set-alle-unge-skal-have-adgang-til-gymnasiet>